

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a Szalma és Partnerei Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Cserichné dr. Gyovai Judit ügyvéd) által képviselt **felperesnek** a Dr. Simon Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Simon Zoltán ügyvéd) által képviselt **alperes** ellen konszernjogi felelősség megállapítása iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2008. szeptember 10. napján kelt G.20.950/2006/60. sorszám alatti ítéletével szemben az alperes által 62. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 152.000,- (Egyszázötvenkettőezer) Ft első- és másodfokú perköltséget, viselje továbbá a mindkét fokú eljárás során felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Keresetében a felperes az alperes - mint a "A" Kft. közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja - konszernjogi felelőssége megállapítását kérte az 1997. CXLIV. törvény (Gt.II.) 296. §. (3) bekezdése alapján.

Keresetében előadta, hogy a cégnyilvántartásba a Cg. ... cégjegyzékszám alatt bejegyzett "A" Kft. az alperes, valamint "B" tagságával 2003. október 31. napján alakult, 3.000.000,- Ft jegyzett tőkével. A társaságban az ügyvezetői tisztséget is betöltő alperes 2.900.000,-Ft névértékű üzletrésszel - 2007. október 31. napjáig - közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkezett.

2002. december 3. napjától a felperes értékesítési vezetője az alperes házastársa, Marton János volt, aki 2004. július 30-tól - munkaviszonya 2004. október 11-i rendkívüli felmondásáig - az ügyvezetői tisztséget töltötte be a felperesnél. A felperes, valamint az alperes által képviselt "A" Kft. között szállítási - és bizományi szerződés jött létre, melyek alapján a felperes a "A" Kft.-nek 2003. decemberétől 2004. októberéig női fehérnemű termékeket szállított. A "A" Kft. az ezen jogviszonyokból eredő fizetési kötelezettségeinek jelentős részben nem tett eleget, ezért a felperes 11.380.602,-Ft tőke és kamatai megfizetésére kérte kötelezni külön perben. A perben a bíróság jogerős ítéletével (a Győri Ítéltábla 2007. május 16. napján kelt Gf.IV.20.389/2006/4. szám) 7.176.059,-Ft tőke és járulékaik megfizetésére kötelezte a "A" Kft-t.

A felperes kereseti érvelése szerint a konszernjogi felelősség Gt.II. 296. §. (3) bekezdésében meghatározott két feltétele - a tartósan hátrányos üzletpolitika folytatása és ezzel összefüggésben a társasági kötelezettség teljesítésének jelentős veszélyeztetése - megvalósult. Ugyanis a "A" Kft. legnagyobb szállítója - a felperes - felé két üzleti éven át fizetést nem teljesített, ezzel veszélyeztette kötelezettségei teljesítését. Így tartozásai meghaladták a társaság likvid vagyonát, mellyel fizetéseképtelenség közeli helyzetbe került. A legnagyobb szállítója ki nem fizetésével értékesítési bevételei is jelentősen lecsökkentek, amely miatt további beszerzéseit sem tudta fedezni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a "A" Kft. fizetési nehézségeit csupán a felperes, illetve bérbeadója okozta, ennek ellenére gazdasági tevékenységét folytatja, két üzlete működik és - felperesen kívüli - szállítói kapcsolatai megmaradtak. A cég hitelképes, finanszírozására éppen az alperes biztosított 9.000.000,-Ft tagi kölcsönt. Álláspontja szerinti a konszernjogi szabályok célja nem a cégek közötti elszámolási vita kiterjesztése a tagra. Azzal érvelt, hogy a hátrányos üzletpolitika csak hosszabb időszak alatt és célzatosan folytatható a bírói gyakorlat szerint (BH 2005/150.). Így az vizsgálendő, hogy az alperes gazdasági döntései a cég érdekeit szolgálták-e.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy az alperest korlátlan és teljes felelősség terheli a "A" Kereskedelmi Kft. tartozásaiért. Határozata indokolásában elsődlegesen azt állapította meg, hogy a Gt.II. 296. §. (3) bekezdése és 297. §-a alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes közvetlen befolyása folytán az ellenőrzött társaságra tartósan hátrányos üzletpolitikát folytatott, amely miatt a kötelezettségei teljesítése veszélybe került. Az eljárása során kirendelt és aggálytalannak tartott szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az alperes üzletpolitikája a 2004. október és 2006. február 15. napja közötti időszakban az ellenőrzött cégre hátrányos volt. Ezt azzal indokolta, hogy a legnagyobb összegű - 18.000.000,-Ft-ot meghaladó - tartozása a felperessel szemben állt fenn és a kiegyenlítési szint is a felperes tekintetében volt a legalacsonyabb. Az ellenőrzött társaság a szállítói bizalmát elveszítette, áruit csak készpénzes fizetéssel tudta beszerezni, likviditási mutatói az elvárható minimális értékek alá csökkentek, saját tőkéje negatív lett; így a cég a 2005. év végére csődközel állapotba került. Tekintve, hogy az alperes a felek részére engedélyezett 15 napos határidőn belül a kézbesített szakvéleményre észrevételt nem terjesztett elő, továbbá az utóbb előterjesztett

beadványaiban a szakvélemény érdemi megállapításait nem vitatta, az elsőfokú bíróság mellőzte annak kiegészítését.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést - elsődlegesen - az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása, míg - másodlagosan - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú eljárás megismétlése iránt.

Fellebbezése indokolásában kifogásolta az elsőfokú bíróság bizonyítékok értékelésére vonatkozó tevékenységét, valamint azt, hogy az elsőfokú bíróság - indítványára - mellőzte a beszerzett könyvszakértői vélemény kiegészítését és a szakértő személyes meghallgatását. Rámutatott, hogy a 2008. augusztus 26. napján kelt beadványában indítványozta további okirati bizonyítékok beszerzését és a szakértő rendelkezésére bocsátását, melyet az elsőfokú bíróság indok nélkül mellőzött. A könyvszakértői vélemény megállapításait azért vitatta, mert az - a bírósággal együtt - egyáltalán nem vizsgálta, hogy mi volt az ellenőrzött társaság nehéz anyagi helyzetének kiváltó oka.

Az elsőfokú bíróság érdemi jogkövetkeztetését azért tartotta alaptalannak, mert álláspontja szerint a hátrányos üzletpolitikai megállapításához szükség van az arra vonatkozó célzatra, de legalábbis az abba való gondatlan belenyugvásra, hogy a társaság vagyonát csökkentsék vagy elvonják, és így a társaság hitelezői finanszírozzák annak működését. Az alperes éppen ennek elkerülése érdekében biztosított 9.000.000,-Ft tagi kölcsönt az ellenőrzött társaságnak, valamint készfizető kezességet vállalt a cég Széchenyi kártyájáért. Változatlanul hivatkozott az elsőfokú eljárásban már idézett bírói gyakorlatra, mely szerint a tartósan hátrányos üzletpolitika folytatása mindig szándékosságot és célzatosságot feltételez, mely az alperes esetében nem feltételezhető. Az ellenőrzött cég ugyanis csak a felperessel állt perben, az elsőfokú ítéletben felsorolt többi nagy beszállítója felé a tartozásait rendezte. Önmagában pedig az ellenőrzött cég rossz gazdálkodása, működésének kedvezőtlen gazdasági-piaci környezete és annak hátrányos változásai nem elegendő a hátrányos üzletpolitika megállapításához.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Értékelése szerint a közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező alperes tartósan hátrányos üzletpolitikája abban jelentkezett, hogy a "A" Kft. tudatosan nem egyenlítette ki a felperes által kibocsátott számlák nagy részét, mellyel tartozásai meghaladták a vagyona által fedezhető összeget. Ezzel a legnagyobb beszállítóját nem fizette ki, melynek termékei értékesítéséből a bevételei származtak. A számlák kifizetése elmaradásának racionális indoka nem volt, az alperes csak azt a helyzetet kihasználva döntött így, hogy a felperes vezető tisztségviselője a saját házastársa. A fellebbezési ellenkérelméhez mellékelte nem jogerős elsőfokú ítélet szerint a büntető- bíróság megállapította, hogy az alperest valamint házastársát az a szándék vezette, hogy a felperes számláit ne fizessék ki. Az elsőfokú eljárás során beszerzett szakvélemény pedig alátámasztotta, hogy a tartósan hátrányos üzletpolitika veszélyeztette a "A" Kft. kifizetéseit mind a felperes, mind más beszállítók felé.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Gt.II. 296. §. (3) bekezdésének releváns szabálya szerint, ha az uralkodó tag közvetlen irányítást biztosító befolyása következtében tartósan hátrányos üzletpolitikát folytat és ez az ellenőrzött társaság kötelezettségeinek teljesítését jelentősen veszélyezteti, az ellenőrzött társaság bármely tagja (részvényese), illetve hitelezője keresete alapján a bíróság megállapíthatja az uralkodó tag korlátlan és teljes felelősségét az ellenőrzött társaság tartozásaiért.

Az említett törvényhely szerinti, a „korlátozott felelősség áttörését” kivételesen lehetővé tevő szabálynak három (feltételt megfogalmazó) eleme van. Így az uralkodó tag az ellenőrzött társaságnál a szavazatok több mint háromnegyedével rendelkezzen (Gt.II. 291. §.); az uralkodó tag saját érdekeit szem előtt tartva az ellenőrzött társaságra nézve huzamosan hátrányos üzletpolitikát folytasson (BDT 2006/1500); végül ezzel okozati összefüggésben az ellenőrzött társaság fizetési kötelezettségei teljesítése jelentős veszélybe kerüljön, a cég fizetéseképtelenség közeli helyzetbe jusson. (Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.080/2004/3.)

Az egyes törvényi tényállási feltételek közül a hátrányos üzletpolitika folytatását nem a hitelezők - követeléseik lejáratkori kiegyenlítését célzó - elsődleges érdeke szempontjából, hanem mindig az ellenőrzött társaság nézőpontjából kell megítélni. (EBH 2004/1038.)

Üzletpolitika alatt hosszabb távú gazdasági-pénzügyi programot, gazdaságpolitikai-piaci célt, koncepciót kell érteni; amely akkor hátrányos, ha az nem az ellenőrzött társaság érdekeit szolgálja. (Győri Ítéltábla Gf.II.20.132/2008/3.)

A szándékos (tudatos, célzatos) avagy súlyosan gondatlan magatartásnak okozati összefüggésben kell állnia az ellenőrzött társaságra nézve kimutatható tartós hátránnyal, amely a társaság kötelezettségeinek teljesítését jelentősen veszélyezteti.

A piaci folyamatok társaság hátrányára változása, az objektív gazdasági körülmények a konszernjogi felelősséget nem alapozzák meg. (EBH 2004/1038.).

A felperesnek tehát jelen esetben - kereseti tényállításaihoz képest - azt kellett a perben bizonyítania, hogy az alperes a saját érdekei elsődlegességét szem előtt tartó közvetlen irányítása az irányított társaságnak tartós hátrányt okozott, ami azt eredményezte, hogy a cég fizetési kötelezettségeinek teljesítése veszélybe került.

Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményéből az tűnik ki, hogy a vizsgált időszakban az ellenőrzött társaság tartozásállománya a felperes felé a legmagasabb, kiegyenlítési szintje pedig a legalacsonyabb. A 2005. év végére a "A" Kft. tevékenysége beszűkült, vesztesége nőtt, saját tőkéje súlyosan negatívvá vált (-11.000.000,- Ft), ezért három legnagyobb beszállítója (a felperes 2004.októberében, a "C" Kft. és a "D" Kft. pedig 2005.szeptember-októberben) beszüntette a szállításait. Ugyanakkor az is kétségtelen, hogy az ellenőrzött társaság a felperesen kívül valamennyi más rendszeres szállítóját igyekezett kisebb-nagyobb késedelemmel kielégíteni (36. számú szakvélemény 20. oldal 2/5. pont), fehérmű üzletét pedig változatlanul működteti.

A szakvélemény annak a megállapításnak az alátámasztására alkalmas, hogy az ellenőrzött társaság üzletpolitikája a felperesre nézve vitathatatlanul hátrányos volt, mert bár más beszállítói felé is folyamatosan a szerződésekben vállaltnál később teljesítette fizetési kötelezettségeit, ezek a mutatók a felperest tekintve szignifikánsan kedvezőtlenebbek voltak. Ugyanakkor a szakvélemény az elemzett adatok alapján rámutat arra is, hogy a társaság jelentős mértékű veszteséget halmozott fel a vizsgált években, aminek alapvető indoka, hogy a tevékenység eredménye nem nyújtott fedezetet a rövidtávú kötelezettségekre (szakv.20.oldal 1.bekezdés).

2004.évi mérlegkészítés időpontjában a társaság 32.915.000 Ft rövid lejáratú kötelezettségével szemben a forgóeszköz állománya (készpénz+készlet+követelések) mindösszesen 25.763.000 Ft volt, ebből a készpénz 964.000 Ft, 19.436.000 Ft árukészlet, míg a másokkal szemben fennálló követelés 5.363.000 Ft. Ugyanez 2005.évben: rövidlejáratú kötelezettség 24.533.000 Ft, forgóeszköz: 9.506.000 Ft (készpénz: 22.000 Ft, készlet: 6.566.000 Ft, követelés: 2.918.000 Ft.).

2005. év elején a társaság szállítói tartozása 16.558.000 eFt , ehhez képest a 2005. évi nettó értékesítési árbevétel 12.870.000 Ft volt. A 2005.év végi kötelezettség 24.533.000 Ft-ot, míg a 2006.évi összárbevétel 2.124.000 Ft-ot tett ki.

A szakvéleményben ismertetett mérlegadatok, és az ennek alapján képzett különböző mutatók (szak.13-15.oldal) mind azt támasztják alá: a társaság 2004-2005.évi üzleti vesztesége alapvetően annak következménye volt, hogy a társaság tartozásai (döntően áruvásárlásai) jelentősen meghaladták árbevételeit A beszerzett, de értékesíthetetlen készletek folyamatosan igen magas értéket mutattak, így a bevétel nem nyújthatott fedezetet - az egyéb szükségszerű költségek viselése mellett - a tartozások rövid határidőn belüli teljesítésére.

Ebben az összefüggésben a felperes „eltérő” kezelése, ami az ő szempontjából természetesen hátrányos volt, az irányított társaság szempontjából inkább előnyösnek minősíthető, hiszen a többi beszállító előnyösebb kezelését éppen ez tette lehetővé. Márpedig ismét hangsúlyozni kell a fentebb kifejtettekre utalva, hogy a konszernjogi felelősség - mint a felősség-átvitel kivételes intézménye - nem önmagában a veszteséges gazdálkodás és a tartozások fölhalmozásának szankcionálására szolgál, hanem a felelősség-átvitel csak akkor alkalmazható, ha többségi befolyás úgy realizál előnyöket máshol -jellemzően a befolyással rendelkező személynél, társaságnál -, hogy a hátrányok pedig a befolyásolt társaságnál fizetési képtelenségi helyzetet eredményeznek.

A Gt.II. 296. §. (3) bekezdése, valamint az annak alkalmazásához kialakult bírói gyakorlat csak valamennyi törvényi feltétel aggálytalan fennállta esetén teszi lehetővé a konszernjogi felelősség megállapítását. A konkrét esetben nem nyert bizonyítást sem - a gondatlanságot meghaladó - és az irányított társaság szempontjából hátrányokozásnak minősíthető szándék, sem pedig az, hogy irányított társaság likviditási-gazdasági helyzetének romlása ezzel összefüggésben következett be.

Az ítéletábra fentebb kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tévesen következtetett a konszernjogi felelősség megállapíthatóságára, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A felperes pervesztessége folytán a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján viselni köteles az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségét. Az alperest az elsőfokú eljárás során 2007. március 8. napjától 2008. január 15. napjáig képviselte meghatalmazott ügyvéd. A képviselet időtartama alatt az elsőfokú bíróság tárgyalást nem tartott, az alperes jogi képviselője öt beadványt nyújtott be az elsőfokú bíróságra. Ezek közül három féloldalas, egy a féloldalt sem elérő terjedelmű. Az ötödik beadvány (29. szám) a szakértő kizárására irányuló indítvány. Az ítéletábra az említett terjedelmű jogi képviseleti tevékenység minőségi jellemzőit is értékelve a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R) 3. §. (2), (6) bekezdései alapján az alperes elsőfokú képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjat az ÁFA-val növelt 36.000,-Ft-ban határozta meg.

Ezt a perköltséget növeli a másodfokú eljárás alperesi költsége; a lerótt 24.000,-Ft fellebbezési illeték, illetve az alperes újabb meghatalmazott jogi képviselője díja. Ez utóbbi összegét a másodfokú bíróság a R 3. §. (2), (5)-(6) bekezdései alapján az ÁFA-val növelt 96.000,-Ft-ban határozta meg. (együtt: 152.000,-Ft első- és másodfokú perköltség)

Győr, 2009. június 22. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

. Ferenczy Tamás sk.. Világi Erzsébet sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: